

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ БОС УАҚЫТЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Жаппас Асылзат Серікқызы

asylzat.zhappas@bk.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ-нің «Мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеу»
мамандығының 4 курс студенті. Нұр-сұлтан, Қазақстан

Султанбекова Сабира Сейдахметқызы

№37 «Арман» балабақшасының тәрбиешісі. Нұр-сұлтан, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент
Ахтанова Салтанат Кубейбековна

Тұңғыш Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев 2018 жылдың 5 қазан айындағы «Қазақстандықтардың әл-ауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» атты Қазақстан халқына жолдауында «Мектепке дейінгі білім беру сапасын түбегейлі жақсарту керек» деген болатын [1]. Сондықтан да, бүгінгі өскелең ұрпаққа уақыт талабына сай білім беруді одан әрі жетілдіру мәселесі, толассыз күн сайын өзгеріп тұрған әлеммен бірге қатар жүрері анық. Балабақшада берілген тәрбие – барлық тәрбиенің бастамасы әрі жан – жақты тәрбиелеу мен дамыту ісінің түпкі мәйегі қалыптасатын негізгі орын.

Қазіргі мектепке дейінгі білім беру ұйымының жұмысында тәрбиешілер мектепке дейінгі білім беру ұйымының қабырғасындағы балалардың өмірін әр тараптандыруға, оны қызықты етуге тырысады.

Өкінішке орай, қазіргі мектеп жасына дейінгі балалар, көбінесе, білім беру іс - әрекетінен және режимдік сәттерден бос уақытта не істеу керектігін білмейді. Тәрбиешілер үшін жағымды эмоционалды жағдай жасау өте маңызды, оның ішінде балаларды біртіндеп осы процеске ену, оларға қуаныш пен ләззат сыйлайды . Ол үшін бірнеше ережелерді қолданған жөн:

- кіші топ балалары үшін - барлық өлеңдер, қызықты ертегілер мен әңгімелерге деген қызығушылықты арттыру. Оны баланы бос уақытты өткізуге тарту кезінде де қолдануға болады.

- ересек топ балалары үшін, жоғарыда айтылғандардан басқа, олар үшін қызықты мазмұнға толы нұсқаулық әңгімелер, ертегілер де қолайлы.

Тәрбиешілердің әр балаға деген достық қарым - қатынасы, олардың сезімдері мен тәжірибелеріне деген қызығушылығы мектеп жасына дейінгі балалардың өз қабілеттері мен мүмкіндіктеріне деген сенімін қалыптастыруға ықпал етеді. Мектеп жасына дейінгі балалардың жетекші қызметі ойын болғандықтан, мұғалімдер балаларда ойын дағдыларын қалыптастыруы керек. Әр түрлі ойын түрлеріне қызығушылықты дамыту, балаларды ойын

барысында тәуелсіздікке үйрету, бастама көтеру, келіссөздер жүргізу, ұқсас ойыншықтар мен алмастырғыш ойыншықтарды пайдалану, жанжалсыз ойынға атрибуттар мен рөлдерді бөлу және т. б. [2].

Жас ерекшеліктеріне байланысты балаларда құрдастарына мейірімді қарым-қатынас қалыптастыру, ережелерге бағынуға үйрету, шығармашылық тәуелсіздікке тәрбиелеу және т. б.

Мектеп жасына дейінгі балалардың кез - келген қарым - қатынасын дамыту отбасында алған тәжірибеге негізделген. Өйткені, отбасы, ең алдымен, баланың мінезінің негізгі белгілері мен басқаларға деген көзқарасының басты тәрбиешісі.

Осылайша, балалардың жақсы, көтеріңкі көңіл-күйі жағымды эмоционалды атмосфераның кілті болады. Балаларға бұдан былай қызықсыз болмайды, өйткені жақсы көңіл-күй балалардың бос уақытында әртүрлі шығармашылық іс-әрекетінің кепілі болып табылады.

Мектепке дейінгі мекемелерде тәрбиешілер бос уақытын балаға жан-жақты білім беру мақсатында пайдалануға тырысады. Мектепке дейінгі балалар мекемелерінде балалардың көркемдік - шығармашылық қабілеттері мен дарындылығын дамытуға, ел мәдениетімен, халық өнерімен танысуға бағытталған қосымша білім беру қызметтерінің кең спектрі ұсынылады. Зияткерлік қабілеттерді дамытуға, балаларды шет тіліне, биге, дамыту ойындарына оқытуға, мектепте оқуға тиімді дайындықты қамтамасыз етуге ерекше көңіл бөлінеді. Ата -аналардың көпшілігі (66%) эстетикалық дамудың, мектепке дайындықтың және баласының шығармашылық әлеуетін дамытудың маңызды құралы ретінде қарастырылып, ұсынылған білім беру қызметтерін қабылдайды. Ата - аналар өз тілектеріне назар аудара отырып, балаларға арналған үйірмелерді таңдайды.

Мектепке дейінгі балалар мекемесі тәрбиешілерінің міндеті – ата - аналардың назарын балалардың бос уақытын ұйымдастыру проблемасына аудару, оның өзіндік ерекшелігін, даму әлеуетін, баланың бос уақытын таңдаудың маңыздылығын түсіндіру [3].

Қойылған міндеттерді шешу үшін: тақырыптық әңгімелер мен ата-аналар үшін ашық күндер, балалардың суреттерін, ұжымдық шығармашылық жұмыстардың көрмелерін ұйымдастыру керек.

Осы кезең барысында ата - аналар педагогтар мен психологтың басшылығымен отбасы және балабақша жағдайында балалардың бос уақытының әртүрлі түрлері бойынша бейнематериалдарды қарауға мүмкіндігі бар [4]. Жүргізілген жұмыс ата - аналарды мектеп жасына дейінгі баланың бос уақытының көптігімен таныстырып қана қоймай, оларға білім беру процесін, көшбасшылықтың педагогикалық технологиясын көрсетуге мүмкіндік береді.

Қорытындылай келе: мектепке дейінгі жастағы балалардың мектепке дейінгі ұйымда бос уақытының қызықсыз болмауы үшін тәрбиешілер ұжымдағы балалардың бос уақытын ұйымдастыруды жоспарлы және креативті жаңашылдығымен қызықты етіп өтуге басты назар қоюы қажет.

Мектепке дейінгі балалардың ойын іс - әрекетіне ерекше құмарлары қануы керек. Ол олардың бос уақытында жетекші орын алады. Табиғаты бойынша әр түрлі ойын түрлерін қолданыңыз: оқу - қолданбалы, зияткерлік, дене шынықтыру - спорт. Осылайша, ойындар жеке тұлғаны қалыптастырудың барлық аспектілерімен байланысты және жан - жақты дамуға ықпал етеді. Ойындар танымдық және тәрбиелік элементтерді қамтиды. Олар балаларда моральдық қасиеттерді тәрбиелейді, жалпы әлем туралы білімдерін кеңейтеді, физикалық дамуға, еңбек және әлеуметтік дағдыларды дамытуға ықпал етеді, балалардың шығармашылық қабілеттері мен қажеттіліктерін дамытады, оларға эстетикалық ләззат береді. Ойын - сауық құралдарының бірі ретінде қызмет етеді. Ойын әрекеті келесі шарттар орындалған кезде қажетті нәтиже бере алады:

1. біріншіден, ойындар адамгершілік сипатқа ие болуы керек, асыл мақсатқа ұмтылуы керек;

2. екіншіден, ойын іс-әрекетін ұйымдастыру кезінде балалар мен жасөспірімдердің әртүрлі топтарының жас, психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін ескеру қажет;

3. үшіншіден, ойындардың тәрбиелік және тәрбиелік әсері ұйымның өзіне және өткізу әдістемесіне байланысты, бұл өз кезегінде әлеуметтік педагогтың педагогикалық шеберлігіне, жаппай ойындарды ұйымдастырушыға байланысты.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Н.Ә.Назарбаев «Қазақстандықтардың әл-ауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» атты Қазақстан халқына жолдауы 2018 жылдың 5 қазан айындағы.

2. "Балабақша және отбасы: ата-аналармен жұмыс істеу әдістемесі. Мұғалімдер мен ата-аналарға арналған нұсқаулық": Мозаика синтезі; Мәскеу; 2007.

3. Зацепин. Мектеп жасына дейінгі балалардың мәдени-демалыс қызметін ұйымдастыру : оқу.- әдіс. Оқу Құралы / М.Б. Зацепина. М., 2005. Зацепина, М.. М.: Ресейдің педагогикалық қоғамы, 2006. 44 Б.

3. Исаева И. Ю. және 85 бос уақыт педагогикасы: оқу. оқу құралы / И.Ю. Исаева. М.: Флинта: "МПСИ" ВПО НОУ, 2010. 200 б.